

Vekarat liikkuvat viisaasti

Liikkumislinkkejä:

HSL

<http://www.hsl.fi/oppilaitoksille>

Joukkoliikenteen reitit: <http://www.reittiopas.fi>

Reitit kävelyyn ja pyöräilyyn: <http://pk.reittiopas.fi>

Valo

- Varhaiskasvatus - Ilo kasvaa liikkuen

<http://www.ilokasvaaliikkuen.fi>

Liikenneturva

- Liikennekasvatus päivähoitossa

<https://www.liikenneturva.fi/fi/opettajille/varhaiskasvatus/liikennekasvatus-paivahoidossa>

Pyöräilyliitto

- Pyöräilykasvatus

<http://pyoraliiitto.fi/pyorailykasvatus/>

Liikuttavia lukuhetkiä!

Tämä opas on laadittu päivähoitopaikkojen ja kerhojen käyttöön. Eniten siitä saa irti varhaiskasvattaja, joka innostaa lapset ja heidän vanhempansa mukaan pohtimaan päivittäisiä liikkumisvalintoja. Opas sisältää ohjeen päivähoitopaikan liikkumissuunnitelman laatimiseksi sekä käytännön vinkkejä liikennekasvatuksen toteutukseen lasten kanssa.

Mikä on liikkumissuunnitelma?

Liikkumissuunnitelman avulla turvallisesta, liikunnallisesta ja ekologisesta liikkumisesta tehdään helppoa ja houkuttelevaa. Liikkumissuunnitelmaa tehdään jatkuvan parantamisen periaatteella, vuoroin tutkien, suunnitellen, toimien ja arvioiden. Suunnitelmatyöhön osallistuvat niin kasvattajat, lapset kuin lasten huoltajatkin.

Miksi suunnitella liikkumista?

Liikkumaan opitaan jo pienenä. Se, millaisen liikkumisen mallin lapsi saa, vaikuttaa jokaiseen päivään ja kauas tulevaisuuteenkin. Liikkumistavat vaikuttavat terveyteen, turvallisuuteen ja ympäristön viihtyisyyteen. Kun saa kulkea omin jaloin turvallisen aikuisen seurassa edes osan matkasta päivähoitopaikkaan, pysyy reippaamana ja oppii liikenteen saloja. Toistojen kautta pienestä kerholaisesta kasvaa melkoinen liikkumisen konkari siihen mennessä, kun on aika kävellä, pyöräillä ja käyttää joukkoliikennettä ihan omin päin. Viisas liikkuminen luo myös turvaa: mitä vähemmän hoitopaikan lähistöllä pyörii autoliikennettä, sitä parempi sen liikenneympäristön turvallisuus on.

Jättäkää yhdessä ympäristöystävällinen jalanjälki perinnöksi tuleville sukupolville. Liikenne on toiseksi suurin hiilidioksidipäästöjen lähde Suomessa, ja energiankulutuksestammekin liikenteen osuus on noin viidesosa. Joukkoliikenteen käyttö tuottaa merkittävästi vähemmän päästöjä kuin oman auton käyttö. Maailmaa voi oikeasti parantaa kävelemällä ja pyöräilemällä. Eikä se maksa juuri mitään.

1. Mitä haluamme saavuttaa?

- Haluamme lasten tuntevan lähiympäristönsä paremmin.
- Haluamme, että lapset saavat kivaa arkiliikuntaa kävellen ja pyöräillen.
- Haluamme kehittää ja vahvistaa motorisia taitoja.
- Haluamme lisätä lasten taitoja kulkea liikenteessä.
- Haluamme vähemmän päästöjä.
- Haluamme fiksumpaa autoilua.
- Haluamme valistaa vanhempiakin fiksuista tavoista liikkua.
- Haluamme lisätä turvallisuuden tunnetta lasten liikkumiseen.
- Haluamme lisätä lasten itseluottamusta.
- Haluamme parantaa henkilökunnan hyvinvointia.
- Haluamme...

Alustava tavoite:

Kirjoittakaa tähän tärkein viisasta liikkumista edistävä asia minkä haluatte saavuttaa tämän toimintakauden aikana.

Tää on niin liikkis!

2. Ketkä kuuluvat iskuryhmään?

Perustakaa iskuryhmä, joka ottaa päävastuun liikkumissuunnitelmasta. Henkilökunnan lisäksi iskuryhmässä on hyvä olla mukana asiasta kiinnostuneita vanhempia.

Miettikään aina myös lasten osallistumista tehtäviin.

Lisäapua ja uusia näkökulmia varten kannattaa vähintään olla yhteydessä ainakin näihin: vanhempainyhdistys, lähiseudun asukasyhdistys, kiinteistön tai naapuruston muut toimijat ja esimerkiksi kunnan liikennesuunnittelija.

Vinkki:

Voitte tehdä muistiinpanoja ja merkintöjä tähän vihkoseen. Työn tuloksena teillä on liikkumissuunnitelma, jonka on tarkoitus sopia yhdistettäväksi muihin vuosisuunnitelmiinne.

Iskuryhmä: .....

.....

Pääkirjuri: .....

Missä ja kuinka usein iskuryhmä kokoontuu: .....

.....

Iskuryhmän säännöt: .....

.....

.....

3. Matka kotoa hoitoon/kerhoon: millainen tie on ja miten se kuljetaan?

Tutustukaa liikkumisen nykytilanteeseen kyselemällä ja tutkimalla.

3.1 Kysymyksiä päivähoitopaikan tai kerhon johtajalle ja muille vastuuhenkilöille

1. Onko liikkumissuunnitelma mahdollista yhdistää muihin jo olemassa oleviin suunnitelmiin, kuten turvallisuussuunnitelmaan, toimintasuunnitelmaan, liikunnallisuuden lisäämisen suunnitelmiin tai Keke- ja Vihreä Lippu -toimintaan.

---

2. Milloin retkiohjeet /turvallisuusohjeet on viimeksi päivitetty? Tukevatko ohjeet kestäviä liikkumisvalintoja?

---

3. Onko teillä sääntöjä tai ohjeita henkilökunnan työ- ja asiointimatkoihin liittyen ja jos, niin millaisia ne ovat?

---

4. Onko henkilökunnalla mahdollisuus mennä suihkuun liikunnallisen työmatkan jälkeen?

---

5. Onko työmatkavaatteille ja -varusteille kuivaus- ja säilytysmahdollisuutta sosiaali-tiloissa?

---

6. Tuetaanko joukkoliikenteen käyttöä työsuhdematkalippuedulla?

.....

7. Monellako tämä etu on käytössä?

.....

8. Mitä välineitä teillä on lasten retkikuljetuksiin ja kuinka monelle lapselle?
Antakaa lasten auttaa laskemisessa

- a. lasten pyöriä .....kpl
- b. potkupyöriä .....kpl
- c. potkulautoja .....kpl
- d. pulkkia .....kpl
- e. lastenkantorinkkoja .....kpl
- f. aikuisten haltijakohtaisia matkakortteja henkilökunnalle .....kpl
- g. lasten haltijakohtaisia matkakortteja yli 7-vuotiaille .....kpl
- h. muuta, mitä?

9. Annatteko vanhemmille liikkumiseen ja saattamiseen liittyviä viestejä ja ohjeita?
Esimerkiksi kirjeet, vasukeskustelut, vanhempainillat.

.....

10. Kannustetaanko teillä kävelyyn, pyöräilyyn ja joukkoliikenteen käyttöön viestinnän tai kampanjoiden avulla?
Esimerkiksi tiedotteet, kilpailut, autoton päivä, liikuntaviikko, ekotukitoiminta.

.....

11. Tavoittavatko nämä viestit myös isovanhemmat tai muut lapsia säännöllisesti saattavat varahakijat?

.....

Ovatko ohjeet ja suositukset saavuttaneet myös lapset? .....

.....

3.2 Tehkää pihakartoitus

Piirtäkää tai tulostakaa talosta ympäristöineen kartta. Jalkautukaa pienryhmissä pihalle tutkimaan ja laskemaan. Merkitkää karttaan ainakin alla listattujen asioiden sijainnit, lukumäärät, riittävyys, säältä suojaaminen, kulkuyhteyksien toimivuus, turvallisuusriskit ja muut huomiot. Liittäkää kartta tälle sivulle tai suunnitelman loppuun. Muistiinpanoja voi tehdä myös alle.

Kartoittakaa ainakin seuraavia asioita:

- Autojen saattopaikat
- Autojen pysäköintipaikat
- Saattopaikat polkupyörille
- Henkilökunnan pyörätelineet
- Lasten pyörätelineet
- Paikat rattaille, pyörän perävaunuille ja pulkille kokopäivän säilytykseen
- Ulkoiluvälineet: potkulaudat, potkupyörät ja niille varattu alue
- Muut kuljetukset: ruoka, posti, jne

3.3 Kulikutapakysely vanhemmille

Kysykää kaikilta lasten huoltajilta kulkemiseen liittyvistä asioista. Toistakaa sama kysely myöhemmin, esim. vuoden päästä, niin saatte arvokasta seurantatietoa. Hyödyntäkää ihmeessä valmiita maksuttomia kyselyitämme:

A) Sähköinen kysely:

- Tilatkaa kyselyn linkki sähköpostitse: **yrityspalvelut@hsl.fi**.
- Jakakaa kyselylinkki saatteen kera lasten huoltajille sähköpostilla tai muulla tavalla. Mallisaatteen löydätte tältä sivulta.
- Kahden viikon sisällä kyselyajan päättymisestä saatte HSL:n raportin kyselyn tuloksista sähköpostilla.

B) Paperikysely:

- Tulostakaa kyselylomakkeet osoitteesta: **<http://www.hsl.fi/oppilaitoksille/varhaiskasvatuksen-liikkumissuunnitelma>**
- Jakakaa paperikyselyitä kaikille huoltajille saatteen kera.
- Tehkää vastauksista kooste, ja lisätkää se tämän suunnitelman liitteeksi.

Mallisaate:

Hei huoltaja!

Selvitämme päiväkotimatkojen/kerhomatkojen kulkutapoja, jotta saamme laadittua päiväkodille/kerholle ikioman liikkumisen kehittämissuunnitelman. Tavoitteena on tehdä päivähoito-/kerhomatkoista sujuvampia, turvallisempia ja ekologisempia yhteistyössä vanhempien kanssa.

Vastaukset käsitellään niin, ettei yksittäistä vastausta tunnisteta kyselystä. Kun kysely ja suunnitelma valmistuvat, laitamme koteihin tuloksista tietoa. Vastaisitteko kyselyyn . .20 mennessä. Kiitos!

Terveisin, Vauhtilan väki

Ps. Kyselyn voin mainiosti täyttää soveltuvin osin myös yhdessä lapsen kanssa ja samalla jutella liikkumiseen liittyvistä asioista.

4. Tulosten tulkinta ja tavoitteiden tarkennus

Nyt teillä on käytössänne tutkimustuloksia, hienoa! On aika pohtia yhdessä, ovatko liikkumistavat päivähoidon tai kerhon ja kotien välillä parhaat mahdolliset. Nouseeko tuloksista esille parantamistarpeita? Jutelkaa asiasta käyttäen apuna alla listattuja kysymyksiä. Tehkää muistiinpanoja ja lisätkää valmis pihakartoitus sekä kyselyiden tulokset suunnitelmanne liitteeksi.

1. Millainen on liikkumistilanne ja kulkutapajakauma nyt?.....

.....

2. Miten säännöt ja ohjeet tukevat viisasta liikkumista?.....

.....

3. Miten pihajärjestelyt tukevat viisasta liikkumista?.....

.....

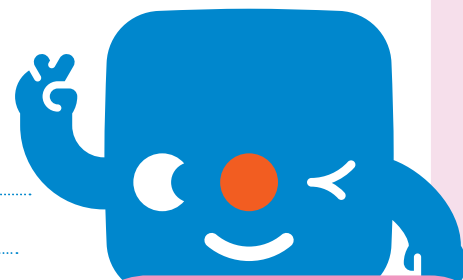
4. Mitä muita asioita kyselyn tuloksista käy ilmi?.....

.....

5. Mitä asioita haluatte parantaa, eli vieläkö alkuperäinen tavoite on voimassa?.....

.....

6. Miten mittaatte onnistumista?.....

Viisas liikkuminen=
ympäristöä säästävää
turvallista
sujuvaa
terveellistä
taloudellista

5. Miten tavoite saavutetaan?

Tavoite on nyt selvä. On aika ryhtyä tuumasta toimeen. Täyttäkää alle yhteinen suunnitelmanne viisaan liikkumisen edistämisen toimenpiteistä. Hienoa, jos saatte koko päiväkodin väen sekä vanhemmat mukaan toimintaan!

Mitä tehdään?	Mitä tuloksia saavutetaan?	Tarkempi suunnitelma:	Milloin?	Kuka/ketkä?

6. Miten viestitään?

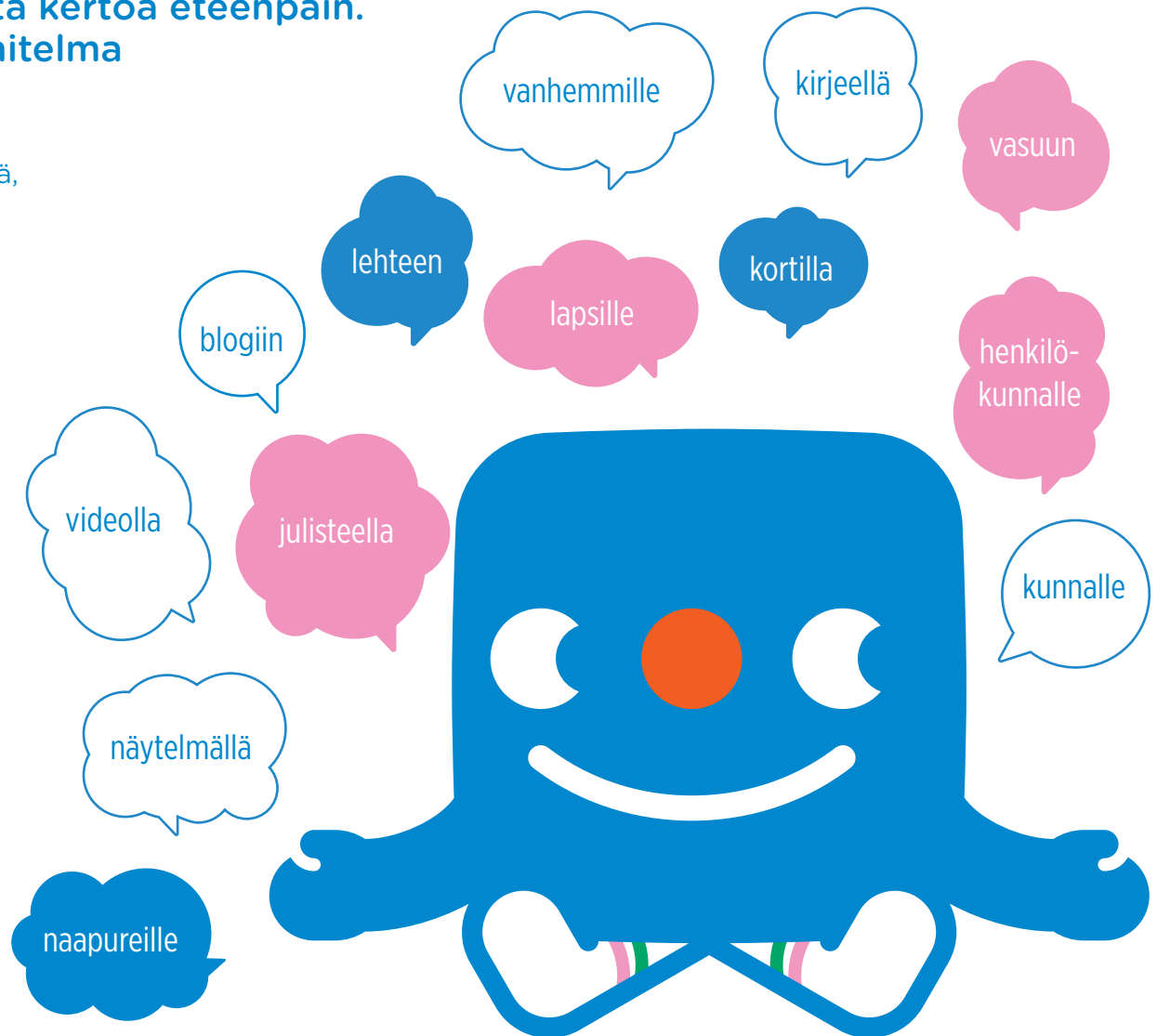
Hyvistä asioista on syytä kertoa eteenpäin.
Laatikka viestintäsuunnitelma
eri kohderyhmille.

Pohtikaa ja suunnitelkaa yhdessä,
miten kerrotaan:

1. Liikkumissuunnitelman käynnistymisestä?
2. Kyselyn tuloksista?
3. Siitä mitä parannuksia teette ja miten?

Vinkki:

Lisätäkää myös nämä ideat edellisen sivun toimintasuunnitelmataulukkoon!

7. Katse tehtyyn ja suunta eteenpäin

Suunnitelman yksi versio on nyt tehty. On aika arvioida suunnittelutyön tulos.

1. Miten suunnitelman teko onnistui? .....

.....

2. Mitä tekisimme toisin? .....

.....

.....

3. Mitä jäi tekemättä? .....

.....

.....

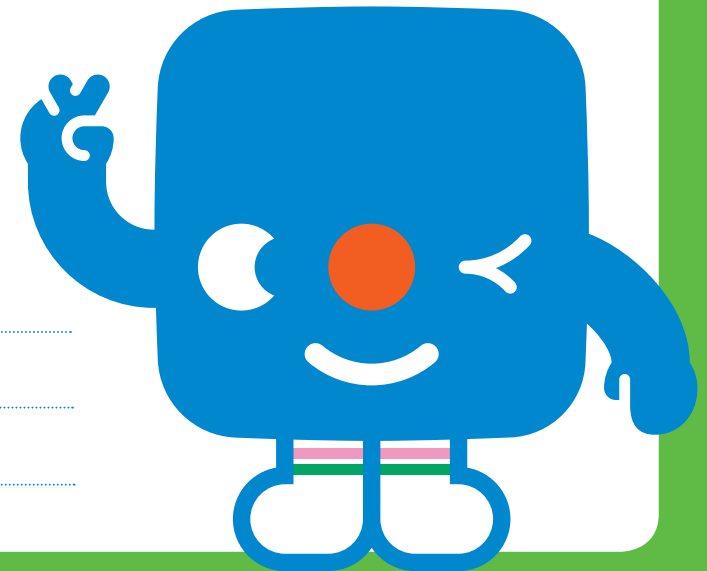
4. Milloin alkaa seuraavan suunnitelman teko ja mikä sen alkutavoite on?

.....

.....

.....

Vielä voi parantaa!

OSA II Tehtäviä ja toimintaa:

1. Viisas päivitys!

Tarkastakaa turvallisuus- ja retkiohjeet viisaan liikkumisen osalta.

Onko päiväkodin/kerhon turvallisuus- ja retkiohjeissa huomioitu viisaiden liikkumistapojen merkitys? Mitä kulkutapoja ohjeissa suositellaan? Päivittäkää ohjeet tarpeen mukaan.

2. Näin täällä tullaan ja mennään.

Laatikaa vanhemmille saattamista koskevat säännöt.

Huomioikaa kaikki kulkutavat.

- Mikä on suositeltavin kulkutapa lähellä asuville? Miksi?
- Onko parkkipaikalla peruuttaminen turvallista ja sallittua? Entä onko joku alue, jossa autolla ei saa lainkaan peruuttaa?
- Missä lasten kulkupelit ja kuljetusvälineet säilytetään hoitopäivän aikana? Miten toimitaan, jos ulkosäilytyspaikalle on jäänyt apuvälineitä päivän päätyttyä?
- Miten teille pääsee joukko liikenteellä? Esimerkiksi missä on lähin bussipysäkki tai juna-asema.
- Jos viesti on sähköinen, lisätäkää linkit pysäkkiaika- tauluihin tai Reittioppaaseen HSL:n nettisivulle.

Tervetuloa Vauhtilaan!

Näin meillä tullaan ja mennään.

Vauhtilan väki suosittelee saapumista kävellen tai pyörällä, jos asutte sopivan matkan päässä. Päivän aikana pyrimme toki liikuttamaan lapsia ulkoilun aikana ja liikuntatuokioissa, mutta ei se vaan tahdo riittää. Matka kotiin ja kotoa on hyvä mahdollisuus täydentää liikunnan määrää lähemmäs suositeltua kolmea tuntia. Se voi viedä hetken enemmän aikaa kuin autokyyti, mutta antaa lapselle paljon. Lisäksi liikenne Vauhtilan lähellä rauhoittuu ja lapsi tottuu liikkumaan turvallisesti liikenteessä oman aikuisen opastamana. Arvoihimme kuuluu lisäksi kestävä kehityksen edistäminen. Käytännön teoissa se näkyy muun muassa ekologiseen liikkumiseen kannustamisena.

Meille pääsee kätevästi myös bussilla. Lähin bussipysäkki on Lettutien pysäkki Hillokadulla. Bussi kulkee siitä 15 minuutin välein juna-asemalle ja keskustaan.

Lasten pyörät, rattaat, pulkat ja muut kulkupelit voitte jättää päivän ajaksi katoksen suojaan, ulkovaraston taakse. Jos teillä on tarve säilyttää esim. turvaistuimia sisätiloissa päivän aikana, kysy meiltä lisää. Jos tulette omalla autolla, saattopaikka sijaitsee merkityllä parkkialueella. Portin eteen tai jalkakäytävälle autoja ei saa jättää edes lyhyeksi aikaa, sillä siitä aiheutuu vaaraa ja harmia kävelijöille ja pyöräilijöille. Sammutathan moottorin siksi aikaa kun saatat lastasi.

Ystävällisin terveisin,

Vauhtilan väki ja vanhempainyhdistys

3. Kehittäkää myös työmatkoja.

Työmatkalaskuri.

Myös viisaan työmatkaliikkumisen edistäminen kannattaa aloittaa kartoittamalla nykytilanne. HSL:n Työmatkalaskurin avulla saatte konkreettista tietoa työntekijöidenne työmatkoista ja niihin liittyvistä tarpeista sekä keinoista, joilla voitte muuttaa niitä kestävämmiksi. Työmatkalaskuri tuottaa tietoa henkilöstön työmatkojen hiilidioksidipäästöistä, nykyisestä kulkumuotojakaumasta sekä sen muutospotentialista. Työmatkalaskuri on työpaikkojen käyttöön tarkoitettu netissä toimiva maksuton työkalu. Työnantajan edustaja saa omat tunnukset, joilla pääsee luomaan henkilöstön liikkumiskyselyn, muokkaamaan sitä ja tarkastelemaan sen tuloksia. Työntekijä saa kyselyyn vastaamalla selville oman liikkujatyyppinsä, vertailutietoa omasta työmatkastaan ja vinkkejä kestävään työmatkaliikkumiseen.

Lisätietoa: www.hsl.fi/yrityksille/työmatkalaskuri

4. ”Hyppää messiin”!

Liikenneteemaisia sisäleikkejä.

- Mikä kulkutapa? Esittäkää vuorotellen eri kulkuvälineitä ja liikkumistapoja: muiden tehtävä on arvata, mistä kulkutavasta on kyse.
- Leikkikää bussia tai raitiovaunua:
  - Järjestäkää tuolit samalla tavalla kuin bussissa/ratikassa on.
  - Päätäkää, mikä on reitti ja päätepysäkki.
  - Saako bussiin/ratikkaan tuoda koiran tai kissan? Missä on sen paikka?
  - Piirtäkää erilaisia matkalippuja ja -kortteja. Kuka tarkastaa ne?
  - Vaihtakaa välillä kuljettajaa.

5. Joukkoreissuun!

Suunnitelkaa ja tehkää retki joukkoliikenteellä.

Paras tapa tutustua joukkoliikenteeseen on tehdä retki. Lähtekää bussilla kirjastoon, metrolla puistoon, raitiovaunulla kiertoajelulle, lähijunalla museoon tai vaikka lautalla saareen. Vierailukohde voi olla mitä vaan ikinä keksitte ja aikataulunne sallii. Voitte vaikka sopia vierailun jonkun lapsen vanhemman työpaikalle tai vanhusten palvelutaloon. Reissun suunnittelu ja odottaminen on puoli matkaa: ottakaa lapset mukaan suunnitteluun ja sopikaa retkisäännöt etukäteen.

Aikataulut ja reitit: www.reittiopas.fi

Kävelyn ja pyöräilyn reitit: pk.reittiopas.fi

6. Laatikkoleikki

Tehkää retki laatikkopyörillä.

Laatikko- eli tavarapyörän kyydissä pienimmätkin pääsevät mukavasti retkille lähiympäristöön. Vaihdelkaa kävely- ja pyöräilyvuoroja, jos kaikki eivät laatikkoon mahdu.

7. Bongaa liikennemerkki!

- Yhteiskävely numero 1.

Kun lapsi kulkee liikenteessä säännöllisesti yhdessä turvallisen aikuisen kanssa, liikennesäännöt oppii melkein huomaamattaan. Parhaiten asiat jäävät mieleen, kun niistä keskustelelee yhdessä.

- Bongatkaa erilaisia liikennemerkkejä ja miettikää niiden merkitystä.
- Myöhemmin sisällä: piirtäkää tai värittäkää liikennemerkkejä.
- Keksikää omia liikennemerkkejä.
Esimerkiksi siilien suojatiet tai pussaaminen sallittu.

8. Minkälaisia liikkujia?

- Yhteiskävely numero 2.

Kirjaa ylös, minkälaisia liikkujia näette pihalta katsottuna tai yhteisellä kävelyllä. Kuinka monta jalankulkijaa? Kuinka monta pyöräilijää? Kuinka monta koiraa? Kuinka monta juoksijaa? Kuinka monta potkulautaa? Kuinka monta kenguruhyppijää? Kuinka monta mopoa? Kuinka monta linja-autoa, raitiovaunua, lentokonetta, helikopteria? Kuinka monta pikkuautoa? Näkeekö joku paloauton?

9. Nappaa kuva!

- Yhteiskävely numero 3.

Tarvikkeet: kamera tai tabletti.

- Jokainen ottaa yhden kuvan liikennemerkistä, suojatiestä, ongelmallisesta kohdasta tai muusta itseään kiinnostavasta asiasta.
- Katsokaa kuvat myöhemmin yhdessä. Valokuvaaja kertoo, miksi halusi ottaa kuvan. Jutelkaa kuvista yhdessä. Miettikää esimerkiksi, mitä joku liikennemerkki tarkoittaa, tai miksi on tärkeää, että jossain kohdassa on suojatie.

10. Loistava löytö!

Testatkaa heijastimia leikkimällä piiloa. Suunnitelkaa ja tehkää retki joukkoliikenteellä.

- Pimeällä pihalla piilotetaan heijastimia eri paikkoihin ja yritetään taskulapun valon avulla löytää heijastimet.
- Sisällä voidaan yrittää löytää pehmoleluja hämärästä huoneesta. Osaan leluista on kiinnitetty heijastin, osaan ei.
- Heijastimia kannattaa pyytää lasten kodeista – samalla viedään koteihin viesti heijastimien tärkeydestä liikenneturvallisuuksessa.

Esimerkkiviesti vanhemmille:

Hei!

Meillä vietetään heijastinviikkoa.

Löytyisikö teiltä heijastimia lainaksi? Heijastinviikon tarkoitus on näyttää lapsille, miten paljon paremmin heijastimen kanssa näkyy kuin ilman sitä, ja tehdä heijastimista lasten silmissä mahdollisimman loistava juttu.

Leikimme mm. erilaisia piilotusleikkejä sekä sisällä että ulkona. Viikkoa varten kaipaisimme mahdollisimman paljon erilaisia heijastimia. Jos teiltä sellaisia löytyy, toisitko ne pussissa Vauhtilaan x.x.20xx mennessä?

Kirjoita myös pussin päälle, kaipaatko heijastimia takaisin vai voidaanko ne jakaa eteenpäin tai hyödyntää tulevilla leikeillä.

Kiitos paljon!

Ystävällisin terveisin
Vauhtilan väki

**Välkyt
näkyy!**

11. Pienet pyörät pyörimään!

Järjestäkää pyörähuoltopäivä.

Järjestäkää yhteistyössä vanhempainyhdistyksen kanssa pyörähuoltotapahtuma päiväkodin pihalla. Vanhemmat tuovat lastensa pyörät tai potkupyörät päiväkotiin ja huoltavat ne kuntoon yhdessä lasten kanssa.

- Puhdistakaa pyörät, öljytkää ketjut ja pumpatkaa kumit. Tarkistakaa satulan oikea korkeus.
- Huolehtikaa paikalle tarvittavia välineitä, kuten vettä, ympäristömerkittyä puhdistusainetta, rättejä, ketjuöljyä, työkaluja ja pumppuja.
- Huoltakaa kuntoon myös päiväkodin pyörät.
- Voitte halutessanne järjestää samalla pyöräilytarvikekirpputorin ja buffetin.

12. Ratapyöräilyä!

Rakentakaa ajorata.

- Merkitkää pihalle tai läheiselle kentälle rata esimerkiksi katuliidulla, pulloväreillä, jauhoilla tai muovikartioilla.
- Lapset ajavat radalla pyörillä tai potkupyörillä.
- Pitäkää ratatapahtuma iltapäivällä ja kutsukaa vanhempia mukaan auttamaan!

13. Liikuttavaa peliseuraa!

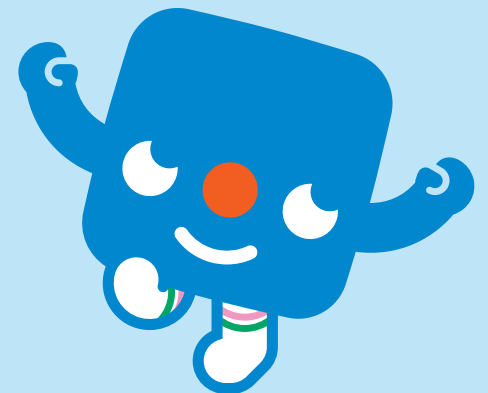
Tarvikkeet: Tabletti

- Ohjeistakaa lapset pelaamaan vuorotellen Liikenneturvan nettipeliä: www.turvapupu.net

14. Tulevaisuuden kaupunki!

Piirtäkää yhteisteos.

Millaisilla vempaimilla tulevaisuudessa matkustetaan? Jokainen piirtää oman talon ja oman kulkuneuvon. Nimetkää kulkuneuvot ja pohtikaa, millä keinoin ne liikkuvat. Jutelkaa yhdessä saasteettomammasta ja viihtyisämmästä kaupungista. Kiinnittäkää kaikki piirrokset seinälle yhteiseksi teokseksi ja ottakaa teoksesta valokuva vaikka tämän sivun alareunaan!

HSL Helsingin seudun liikenne vastaa joukko-
liikenteen järjestämisestä ja liikennejärjestelmä-
suunnitelman laatimisesta Helsingin seudulla.
HSL:n tehtäviin kuuluu myös viisaan liikkumisen
edistäminen toimialueellaan. HSL:n jäsenkuntia
ovat Helsinki, Espoo, Kauniainen, Kerava,
Kirkkonummi, Sipoo ja Vantaa.

www.hsl.fi/oppilaitoksille

9/2016

Liikuttaa meitä kaikkia

www.hsl.fi